

CITYCENTRE: Planning, knowledge and collaboration for developing vibrant and attractive city centres

Aud Tennøy, prosjektleder CITYCENTRE
PhD By- og regionplanlegging
Forskningsleder Byutvikling og bytransport, TØI

Oddrun Helen Hagen, stipendiat og assisterende prosjektleder i CITYCENTRE
Master i fysisk planlegging
Seniorrådgiver Byutvikling og bytransport, TØI

Forskning i bevegelse

Prosjektets mål

Mål/nytte:

- Å bidra til at små og mellomstore kommuner blir bedre i stand til å planlegge og utvikle sine byer og sentrum på måter som gir mer attraktive og levende sentrum
- Å bidra til at FK blir bedre i stand til å hjelpe dem i dette
- Å bidra til at pbl utvikles til et bedre verktøy for sentrumsutvikling

Et **'attraktivt sentrum'** er her definert som et sentrum innbyggerne liker og bruker ofte, og som oppfattes som et godt sted å bo og å drive ulike typer næringsvirksomhet (måles i spørreundersøkelser)

Undersøker effekter på sentrums attraktivitet av:

- Fysisk utvikling – arealstruktur på bynivå, sentrums kvaliteter
- Samarbeid mellom aktører
- Sentrumsplanprosesser og reguleringsplanprosesser

Samarbeidspartnere

- TØI: Transportøkonomisk institutt, PL
- NIKU: Norsk institutt for kulturminneforskning
- NMBU: PhD

- Agder FK, **Arendal** kommune, Arendal by AS
- Viken FK, **Kongsberg** kommune, Kongsberg næringsforum AS
- Innlandet FK, **Lillehammer** kommune, Lillehammer sentrum AS
- Vestfold og Telemark FK, **Tønsberg** kommune, Tønsberg sentrumsutvikling AS

- Internasjonal vitenskapelig rådgivende gruppe:
 - Dr. John Stone, University of Melbourne
 - Dr. Enza Lissandrello, University of Aalborg
 - Professor Per Gunnar Røe, UiO
 - Dr. Erling Dokk Holm, NMBU

Arendal. Foto: O.H.Hagen

Tønsberg. Foto: O.H.Hagen

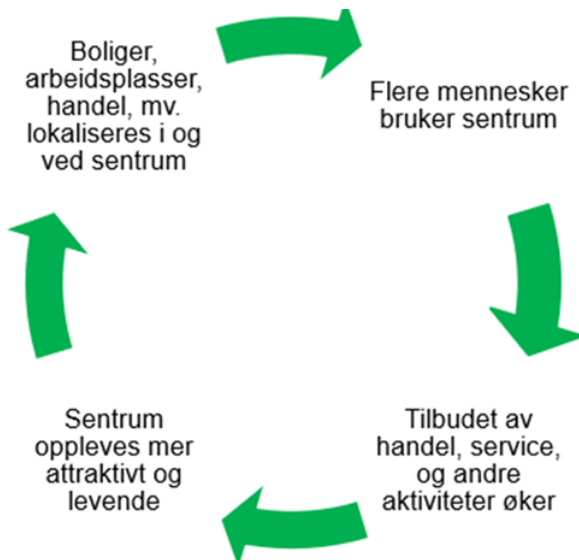
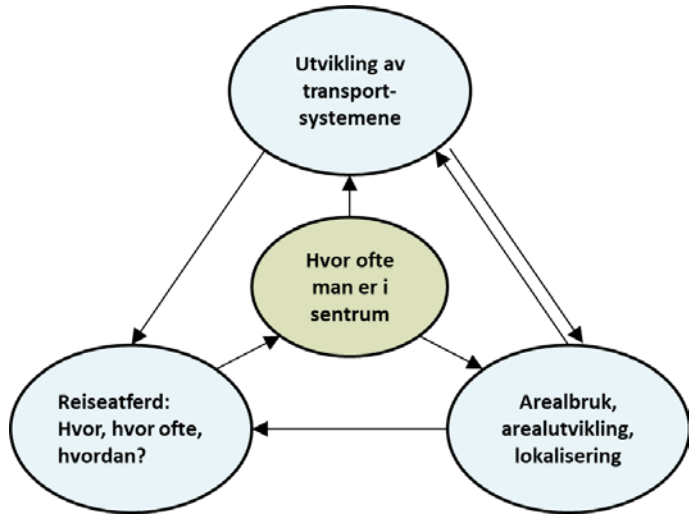

Finansiering og fremdrift

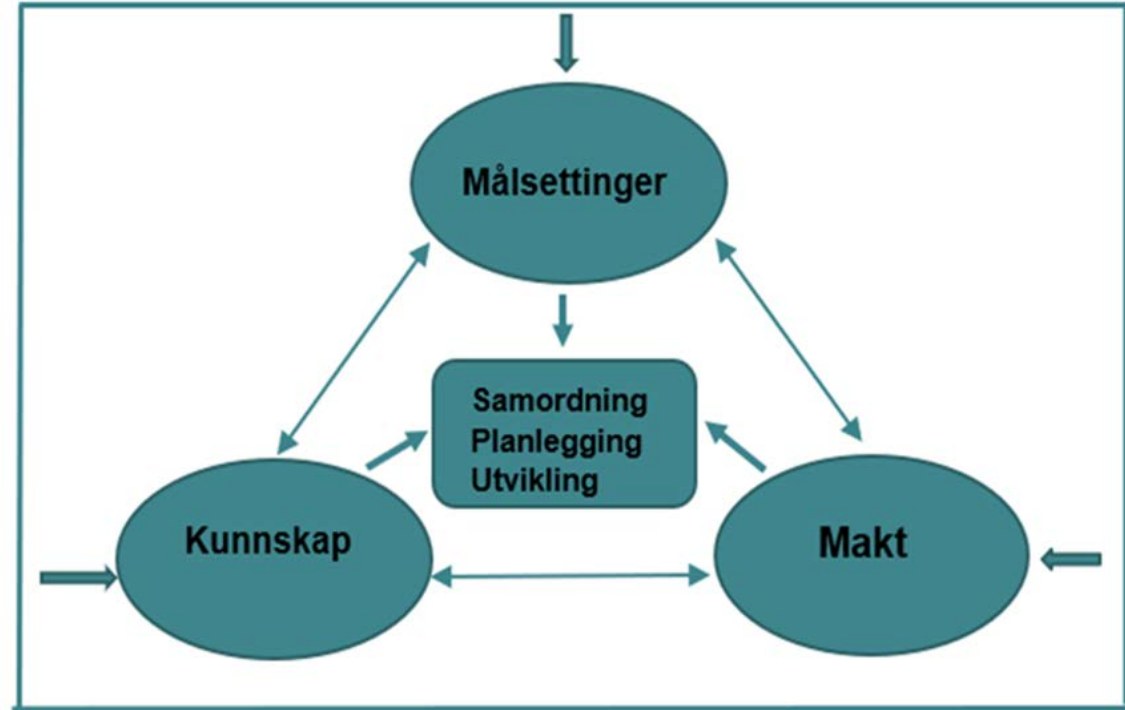
- Prosjektet finansieres av Norges forskningsråd og samarbeidspartnerne, og har en total ramme på 11,5 millioner kroner.
- Prosjektet pågår fra mai 2021 til april 2025

Antatte sammenhenger

Rammebetingelser – PBL, NTP, mv.

Tennøy (2012)

Forskningsdesign

- Casestudier i:
 - Kongsberg, Tønsberg, Lillehammer, Arendal
 - (Kommuner, fylkeskommuner og sentrumsorganisasjoner er partnere)
- Undersøke og analysere ulike problemstillinger i byene
- Komparative analyser på tvers av case
- Sammenfattende analyser på tvers av arbeidspakker
- Metoder for datainnsamling (bl.a.): Spørreundersøkelser, intervjuer, følgeintervjuer, analyser av registerdata, registreringer av fysiske egenskaper og kvaliteter ved sentrum, dokumentstudier, workshops

Mange ulike metoder

- Spørreundersøkelser til innbyggere, virksomheter, mv.
- Intervjuer med relevante aktører
- Workshops, arbeidsseminar
- Analyser av register- og kartdata
- Registreringer i gater og områder
- Fotodokumentasjon
- Dokumentstudier
- Mv.

Arbeidspakker i CITYCENTRE

Hvordan 'det fysiske' og utviklingen av dette påvirker sentrums attraktivitet

- WP2: Arealstruktur og transportsystem i byene/byregionene
- WP3: Kvaliteter ved selve sentrum (tilbud/aktiviteter, bygd miljø, tilgjengelighet)

Hvordan samarbeid mellom aktører påvirker sentrums attraktivitet

- WP4: Samarbeid mellom ulike typer aktører – knyttet til utbygging i sentrum

Sentrumshandel – utfordringer og muligheter

- WP5: Hva kommuner gjør og kan gjøre for å styrke handel og service i sentrum

Hvordan planprosesser, pbl, mv. påvirker mulighetene for å styrke sentrums attraktivitet

- WP6: Hvordan byene gjennomfører sine sentrumsplanprosesser, og hvordan dette påvirker mulighetene for å få utviklet attraktive sentrum. Effektivitet og måloppnåelse. Målsettinger, kunnskap, makt. Styrker og svakheter ved PBL i disse prosessene.

Gitt funn – hva kan små og mellomstore byer gjøre for å øke sentrums attraktivitet?

- WP7: Hvordan byene og sentrum bør utvikles. Hvordan planprosessene kan gjennomføres mer effektivt med tanke på måloppnåelse og ressursbruk. Hvordan PBL kan forbedres.

Formidling

- Vitenskapelige artikler (syv), konferansepapers
 - PhD-avhandling (inkludert tre av artiklene), Oddrun Helen Hagen
 - Populærvitenskapelige artikler
 - 'Veileder' og verktøy for kartlegging av sentrumskvaliteter
 - 'Veileder' for effektiv sentrumsplanlegging som bidrar til måloppnåelse
 - Innspill til forbedring av pbl
 - TØI-rapporter ('syntese' og resultater byene og andre kan ha nytte av - spørreundersøkelser)
-
- Heldagsseminar om planlegging og utvikling av og i sentrum 27.6.2023 (ByBy-forum)
 - Foredrag til fagfolk og politikere – på forespørsel og i ulike fora, ByBy-forum
 - Formidling og diskusjon i prosjektmøter
 - Workshops i hver by, på tvers av byer, og åpne seminarer for diskusjon av resultater
 - Sluttkonferanse – invitere bredt
 - Undervisning: Masterstudenter, forelesninger
 - Aktiv bruk av hjemmesiden
 - Bidra i media – i hovedsak på forespørsel

Planlagte vitenskapelige artikler

1. The city centre and its surroundings: How city-scale built environment characteristics impact usage, access to and appreciation of city centres
2. The attractive city centre: The impact of its built environment characteristics on usage, access to and appreciation of the urban core
3. The residential city centre: housing and neighbourhood qualities contributing to the urban core being an attractive place to live and visit
4. What cities can do to help city centre retail and service industry thrive
5. How cities can facilitate actor collaboration resulting in in urban development projects improving city centre attractiveness (and PBA)
6. How objective, knowledge and power in city centre planning processes affect the plans and the chances of developing an attractive city centre (and PBA)
7. How the PBA might become a more helpful tool in planning and developing more attractive city centres

Forventet nytteverdi

- Vitenskapelig: Det finnes lite forskningsbasert kunnskap om temaene vi studerer, og knapt noe basert på forskning i små og mellomstore byer – resultatene vil bli nyttige for forskere og andre i inn- og utland, teoriutvikling, metodeutvikling og empirisk innsikt
- Kommuner blir bedre i stand til å:
 - Utvikle sine små og mellomstore byer og bysentrum på måter som styrker sentrums attraktivitet
 - Hjelp handel og service i sentrum til å lykkes
 - Bidra til at utbyggingsprosjekter i sentrum realiseres, og på måter som bidrar til å styrke sentrums attraktivitet
 - Gjennomføre sentrumsplanprosesser mer effektivt, som også kan være mer inkluderende, og på måter som bidrar til å styrke sentrums kvalitet
- Fylkeskommuner blir bedre i stand til å støtte bykommunene i dette
- KDD får innspill til hvordan pbl kan forbedres som verktøy i sentrumsplanprosesser og i reguleringsplaner for utbygging i sentrum
- Næringslivet i sentrum får bedre betingelser, innbyggerne får et mer attraktivt sentrum
- Bidra til bærekraftmål 3, 10, 11, 13 og 17

An aerial photograph of a city street grid, rendered in a light grey tone, serves as the background for the title. The text 'CITYCENTRE' is superimposed in a bold, green, sans-serif font.

CITYCENTRE